

מאורות השבת

פרשת מצורע

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור עינינו | מאור הלשון | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

כח הרצון

"וַיִּשְׁחַט אֶת הַצֹּפּוֹר הָאֶחָת" (יד, ה') מסופר בספר 'נפלאות רבי עקיבא איגר' כך:

בפוזנא היה חולה שהגיע עד שערי מוות, והרופאים התייאשו מחייו. הם אמרו שאין רפואה למחלתו, בינתיים נודע שפמליית המלך עוברת דרך פוזנא. מיהרו והבהילו את רופאו של המלך אל החולה. הלה בדקו והביע שאין מה לעשות, כדברי הרופאים שקדמו לו.

שמע זאת רב העיר, הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, פנה אל הרופא ואמר: "יסלח לי כבודו, אם אשאל אותו שאלה?" ענה הרופא: "בכל הכבוד! ישאל הרב את שאלתו!" שאל הגאון: "לו חלה המלך, חלילה, במחלה זו... מה היו עושים?"

נותר הרופא דומם ולאחר רגע ארוך השיב: "אומר לרב את האמת. יש עוף אחד בנבכי היער, הרחק מכל מקום ישוב, עוף נדיר שאם יצודו אותו ויבשלו בשרו וישקו את החולה מין המרק הזה, זו היא רפואתו." הוסיף הרב ושאל: "ומה היית עושה אם המלך חלה במחלה זו?"

ענה הרופא: "הייתי שולח פלוגות של חיילים לפשוט על היערות, לפלס בהם דרך, ללחום בחיות הטרף ולאתר את העוף. רבים הסיכויים, שכאשר ישובו ממסעם המפרך, יתברר שאין זה העוף הדרוש אלא עוף דומה, והם יצטרכו לשוב על עקבותיהם. מי יודע אם

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

צרעת מתנה

פִּי תְּבֹאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְכֶם לְאֶחְזָהּ וְנִתְּתִי נֹגַע צְרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֶחְזָתְכֶם. (ויקרא יד, לד)

במדרש מובא: הכנענים שמעו שישראל מגיעים לארץ, הלכו וטמנו את אוצרותיהם בקירות הבתים. אמר הקב"ה, אני הבטחתי לאבותיכם שאכניס את בניהם לארץ מלאה כל טוב, שנאמר "ובתים מלאים כל טוב". מה עושה הקב"ה? מביא נגעים בבית והוא סותרו ומגלה את האוצרות. מתנה של בורא עולם.

אומרת הגמרא (ערכין טז.), על שבעה דברים נגעים באים ואחד מהם הוא צרות העין דכתיב (ויקרא יד) "ובא אשר לו הבית", תנא דבי ר' ישמעאל, מי שמיוחד ביתו לו. **רש"י מבאר:** צרות העין - שצרה עינו באחרים ואינו מהנה שכניו מכליו. שייחד ביתו - כלי תשמישו שלא השאילם לאחרים. יוצא שהצרעת שבאה לאדם, היא עונש על התנהגות שלילית.

האלישיך הקדוש שואל שאלה נפלאה, בתהליך הריפוי של הנגע, רואה הכהן את הנגע ומסגירו שבעת ימים, אם לא עשה תשובה, נותץ את הבית והפושע הזה שאפילו לא מתחרט על מעשיו זוכה באוצרות. אם עשה תשובה, נרפא הנגע ולא ניתץ הבית, והצדיק חי בבית מלא אוצרות נסתרים ולא יודע שהם קיימים ולא זוכה בהם. לכאורה היה צריך להיות הפוך?

אומר **האלישיך הקדוש:** הפסוק אומר "ונתתי נגע צרעת", נתינה זו מתנה. למעשה כל תהליך נגע הצרעת הוא בחסד ורחמים, מהקל אל הכבד, בתחילה בבית, לאחר מכן בכלים ובבגד ורק לבסוף בגוף. יש כאן הנהגה מיוחדת של הקב"ה. זו לא מחלה שצריכה ריפוי טבעי, זה יסוד בהתבוננות! הקב"ה מנהיג את העולם

"קול דודי דופק פתחי לי". יש סימן בבגד? בבית? תתעורר! תחשוב למה. **הגמרא** (תענית) מספרת על נחום איש גמזו שפגש עני ובעת שהתיר את חמורו להוציא אוכל לעני, העני מת. ונחום גזר על עצמו עונשים איומים; שיתעוורר עיניו, יגדמו רגליו... הוא התכוון לתת לעני אוכל, התחיל להתיר את החמור. אם העני מת, בטח זו גזירת שמיים.. למה היה צריך לגזור על עצמו כאלו גזירות נוראיות? נחום איש גמזו שואל את עצמו; למה אני בתמונה? למה בשעה כזו? כנראה שחסר לי באכפתיות... הוא מתבונן!

כשמגיעים לארץ, הצדיק מקבל את ההבטחה, את המתנה "ובתים מלאים כל טוב" - לא צריך לנתוץ את הבית. וכשהקב"ה מעניש בנגעים, גם את הרשע, צר העין או מדבר לשון הרע, הוא עושה את זה בחסד ברחמים, באהבה. הכהן לא טימא את הבית עד שהוציאו את כל הכלים מהבית **ורש"י שואל מה הבעיה?** כלים יטבלו ויטהרו, אוכלים ניתן לאכול בטומאה, על מה אם כן חסה התורה? היא חסה על כלי חרס ששבירתם היא טהרתם, גם אותם הקב"ה לא רוצה לאבד לאדם. **שואל האלישיך**, אבל אח"כ כל הבית נהרס. מה הערך לכמה כלי חרס? אתה חס על כלים מעטים ששוויים דל ולעומת זה הורס את בית, שבוודאי ערכו גדול יותר פי כמה וכמה.. ובאמת, זה החסד, זו האהבה של הקב"ה, שלא ירגיש האדם שכל עמלו יורד לטמיון, אכפת לי מימך, הבית תמורת מעשיך, במקום לפגוע בך, אבל אני גם שומר על ממונך. **אומר האלישיך**, הקב"ה מראה לו "היותו יתברך רחום בדין ופועל שני הפכים כאחת. מה שאין כוח לזולתו. מצד אחד ניכה לו עוון בצער ניתוץ הבית, אבל מצד שני, מגלה לו אוצרות על מעשה טוב שעשה".

המשך בעמוד 4

המשך בעמוד 4

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל

מאור המחשבה

ר' סתיו א.

למכה מצרים בכוריהם

כשיצר הרע בא אל האדם להחטיאו, בתחילה הוא מערבבו כל כך שנראה לאדם שקשה מאוד להתגבר עליו. עד כי בטוח הוא שאין מנוס אלא ליפול ח"ו בחטא. אכן, בפעמים שלאחר מכן, אין הדבר כך, שכן האדם כבר מכיר את היצר הזה, ומרגיש כי יכול לו באיזו תחבולה כזו או אחרת.

אומר המדרש תהלים, בשעה ששלח הקב"ה מכת בכורות, אמר לו (למשה): "כחצות הלילה ומת כל בכור". נכנסו כל הבכורות אצל אבותיהם ואמרו להם: כל מה שאמר משה הביא עלינו. אין אתם מבקשים שנחיה? בואו והוציאו את העברים האלו מבינינו, ואם לאו אנו מתים. השיבו להם ואמרו: אפילו כל המצרים מתים אינן יוצאין מכאן. מה עשו? נכנסו כל הבכורות אצל פרעה, והיו מצווחין לפרעה, ואומרים: בבקשה ממך! הוצא את העם הזה שבשבילם רעה תבוא עלינו ועליך. אמר לעבדיו: צאו וקפחו שוקיהם של אלו וגו'.

בידוע שהבכורים מסמלים תוקף וחוק, אכן עפ"י דברי המדרש אפשר לבאר נפלא, כי בכור מצרים שווה לשאר העם, ואע"פ שהוא התוקף והחוזק של מצרים, אין הוא מצליח להתגבר על שאר המצרים. וכיוון שמצרים היא שורש היצרים, ממילא נראה לומר, כי בכורו של היצר, היינו תחילתו, אין לו עדיפות בתוקף ובחוזק על שאר הפעמים שבא היצר אל האדם. ממילא, כמו שיכול האדם להתמודד באחריתו, יכול הוא גם מול ראשיתו. הא כיצד?

כשהקב"ה שלח את משה להודיע על מכת בכורות, מסבירה הגמרא בברכות (ג:) דכתיב (שמות יא) כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים, מאי כחצות? וכו' אלא דאמר ליה [למחר] בחצות [כי השתא] ואתא איהו ואמר כחצות (ע"כ). רואים דבר מעניין.. איך מנצחים את בכורו של היצר? תגיד לו 'מחר!' היצר מבין רק שפה אחת, מזומן! כאן ועכשיו! אם תדחה אותו לאחר כך, הוא כבר לא יבוא. לממה? כי 'למחר' בכורות מצרים מתים!

מאור הלשון

ר' דניאל ג'.

מים חיים

"זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו וגו'. וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות, ועץ ארז, ושני תולעת ואזוב. וצוה הכהן ושחט את הציפור האחת אל כלי חרש על מים חיים". (י, ב-ה) מבואר בפסוקים, שכאשר הכהן רואה שהמצורע נרפא, צריך המצורע להביא קרבן לטהרתו, המורכב משתי ציפורים חיות, כלומר, שאינן בגדר טריפה- טהורות, עץ ארז, שהוא עץ גבוה, שני תולעת, שהוא צמר צבוע בזהורית, ואזוב, שהוא אילן נמוך מאוד.

וידועים דברי חז"ל שאמרו (ערכין טז:), מה נשתנה מצורע שאמרה תורה יביא שתי ציפורים לטהרתו, כלומר, כיון שהקרבן מסמל את אישיותו של בעל הקרבן, א"כ, מה נשתנה המצורע שדווקא הציפורים מסמלים את אישיותו, אמרה תורה, הוא עשה מעשה פטיט, דהיינו פטפוטי דברים, לפיכך אמרה תורה יביא קרבן פטיט, בכדי שיראה את סימול אישיותו, מהציפורים שצועקים בכל שעה. ומובא במדרש תנחומא (ג), שהבאת ה'עץ ארז', הוא מפני שנתגאה, ולכן מביא בנוסף את ה'שני תולעת והאזוב', כדי שילמד להשפיל את עצמו כתולעת וכאזוב, שאין באילנות שפל ממנו. (ואע"פ שה'תולעת' המוזכרת היא צמר צבוע, ולא תולעת ממש, מ"מ, כיון שמוזכר בשמה המילה תולעת, ניתן ללמוד ממנה שצריך להשפיל עצמו כתולעת). רואים מכאן שבכל פרט מפרטי הקרבן היה לימוד מיוחד למצורע, ולפי זה יש לנו להתבונן, מה ניתן ללמוד מזה שצריך לשחוט את הציפור ולשפוך את דמה אל כלי חרס על מים חיים?

ידוע שהקב"ה הוריד את האדם מהעולמות העליונים לעולם המעשה, כדי שע"י עשייתו בעולם הזה, יקבל את חלקו בעולם העליון, בתורת שכר ולא בתורת מתנה, כלומר, לא בתורת 'בור' שמימיו מתמלאים ע"י מי הגשמים, אלא בתורת 'מעייך' שמימיו מתמלאים מנביעתו העצמית, וזוהי עיקר עבודתנו, להפוך את עצמינו לזכאים לשכר זה, ע"י תיקון המידות ועמל התורה והמצוות.

והנה חלק מהמהות של לשון הרע היא החשיבה המוטעית, שחשיבות האדם נגזרת מהשפלת סביבתו, ולחפש לראות את סביבתו בצורה לא טובה, כיון שבמעמקי נפשו נח לו לראות בהם גנאי, במחשבה שע"י כך יעלה ערכו בעיני זולתו.

וידוע מה שכתב ה'חובות הלבבות', שהמדבר לשון הרע מפסיד מזכויותיו לטובת המדובר, ובמקביל, לוקח מעוונות המדובר לחשבונו האישי, ולפי מה שאמרנו זה מובן, שיש כאן 'מידה כנגד מידה', שכנגד מה שרצה להרוויח כבוד ומעמד מדומה על חשבון השפלתו של הזולת, הוא מפסיד ממעמדו האמיתי, שלוקחים לו ממצוותיו שלו ונותנים אותם למדובר, ולא זו בלבד אלא שנותנים לו מהעבירות של המדובר.

וצריך לדעת, שכל מקום שנאמר 'מים חיים', הכוונה למי מעייך נובע, ולא מי באר המתמלאים ממי גשמים, וזהו פשר קריאת שמם 'מים חיים', שמהות החיים היא הקיום מצד עצמו בלבד, ומי שזקוק לגשמים בשביל להתמלאות לא נחשב חי, אבל מי המעייך שנובע מעצמו ולא זקוק למי הגשמים, נחשבים ל'מים חיים'.

וכיון שידוע ש'הדם הוא הנפש', דהיינו, שמקור החיות נמצא בדם, א"כ, יש לומר לפי זה, שמה שהכהן צריך לשחוט את הציפור ולשפוך את דמה 'אל כלי חרש על מים חיים', הוא בשביל ללמדו, שכשם שסיבת החיות בעוה"ז, היא בשביל שנהיה בבחינת 'מעייך' ו'מים חיים', כלומר, שהקב"ה יטיב לנו באחריתנו הטבה בתורת שכר ולא בתורת מתנה, ממילא, יש לידע כי חשיבותו של האדם נגזרת אך ורק ע"י מעשיו האישיים בעבודתו, ולהבדיל, אדם המנסה להעלות את ערכו ע"י פגיעה בזולתו, חסר הוא בחלק החיות שבו, כי מהות החיות היא יכולת הקיום העצמי ללא צורך מילוי מאחרים, ונראה לומר, שמטעם זה מצורע נחשב למת, כנ"ל. וכיוון שע"י דיבורי לשון הרע התגלה שאינו מתמלא ע"י מעשיו האישיים הטובים, אלא ע"י גנותם של סביבתו. לכן, כחלק מתהליך הריפוי, חשוב שידע שחשיבותו של אדם נקבעת ממעשיו האישיים בלבד, ולא מהורדת ערך סביבתו.

ה' יזכנו להימנע מדיבורים אסורים. אכ"ר.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הבית

מאור המנורה

מנורת המאור פרק קפ

שמונים ושלושה ימי נידה..

בימים הקדמונים, היו הנידות מרוחקות מאוד, והיו יושבות בדד, באוהל לא יכנס בו אדם. כי כן שמן, נידות, כדי שלא יקרבו אל אדם ולא ידברו עימו, שאפילו דיבורם טמא. כי ידעו הקדמונים בחכמתם, שהבלן מזיק, וגם מִקְטָן מוליד גנאי ועושה רושם רע.

ואמנם שבתחילה ידעו זאת כולם ונזהרו מאוד (עיין בבראשית, מה רחל שאמרה ללבן כי נידה היא, והוא החריש, ולא ענה אותה דבר), אך לאחר זמן התעצמה התאוה והתמעטה הדעה, והיו שטופים העמים בזימה עד שנשכחה מליבם דעה זו. לפיכך, באה תורתנו הקדושה לקדש את ישראל ולהבדילם מן האומות ולהרחיקם מזוהמתם, ולשמרם מן הנזק הגדול הזה ושילידו זרעם בקדושה. ועל כן צייתה התורה לשמור ימי נידה ושאר ימי טומאה. ואחר כך, כשראו בנות ישראל שלא היו יכולות לספור ימי נידה לבד וימי זיבה לבד, נטלו חומרא שבשניהם, כדי לעשות הרחקה יתירה, והחמירו על עצמן, שאפילו רואות וכו' כחרדל וכו' (גמ' נידה סו. ע"ש)

אמר רבי חייא בר אבא אמר ריו"ח, כל הפרוש וכו', רבי יהושע בן לוי אמר, יהיו לו בנים שראויין להוראה (ע"ש). והפרישות, מביאה את האדם לידי טהרה וקדושה (כדגרסין בסוף מסכת סוטה).

ומצינו במדרש, כי ברמז נצטווה אדם הראשון על הנידה, בגימטריא כנגדו. דכתיב "אעשה לו עזר כנגדו". מאתיים שבעים ושבעה ימים, כמניין עזר, הם ימי טהרת האישה, תהיה לו. ושמונים ושלושה ימים, כמניין כנגדו, הם ימי נידתה, תהיה כנגדו. ואם ח"ו עבר העבירה, הוולד ממזר. והסימן לכך, שהוא עז פנים. וכמו שמובא במסכת כלה, רבי יהודה אומר, עז פנים לגיהנם, ובושת פנים לגן עדן. עז פנים, רבי אליעזר אומר, ממזר. רבי יהושע אומר, בן הנידה. רבי עקיבא אומר, ממזר ובן הנידה. והזריז בדבר, זרעו יהיה קדוש.

מה נשתנה הלילה הזה?

השבת שלפני פסח נקראת 'שבת הגדול' על שם הנס הגדול שאירע בה, שבשבת שלפני היציאה ממצרים נצטוו בני-ישראל לקחת לבתיהם שה (האל המצרי) כדי לשחטו בידי בניסן לקרבן-פסח. בכורי מצרים, שראו את ישראל לוקחים שה, את האל שלהם, לבתיהם, שאלו אותם לפשר הדבר, ושמעו מהם על מכת בכורות שעתידה לבוא על המצרים. ואמר המדרש, שנכנסו כל הבכורות אצל אבותיהם ואמרו להם: כל מה שאמר משה הביא עלינו. אין אתם מבקשים שנחיה? בואו והוציאו את העברים האלו מבינינו, ואם לאו אנו מתים. השיבו להם ואמרו: אפילו כל המצרים מתים, אינן יוצאין מכאן. מה עשו? נכנסו כל הבכורות אצל פרעה, והיו מצווחין לפרעה, ואומרים: בבקשה ממך! הוצא את העם הזה שבשבילם רעה תבוא עלינו ועליך. אמר לעבדיו: צאו וקפחו שוקיהם של אלו (היינו שיחתכו ויפצעו ממש). מה עשו הבכורות? מיד יצאו ונטלו כל אחד חרבו והרג את אביו, שנאמר: "למכה מצרים בכוריהם", למכה בכורי מצרים אין כתיב כאן, אלא "למכה מצרים בכוריהם". היינו שמצרים הוכתה בכוריה - בידי בכוריה, ע"י בכוריה.

מה בעצם קרה כאן? אומר האדמו"ר הזקן מלאדי, בכורי מצרים הם שנלחמו למען בני-ישראל. הבכורים מסמלים תוקף וחוזק, והנס שקרה כאן הוא, שהתוקף והחוזק של מצרים הוא עצמו נלחם במצרים, כדי שישלחו את בני-ישראל. זהו הנס הגדול ביותר - כשהטבע עצמו מתהפך ומתאים את עצמו למען גאולת עם-ישראל. לכן נקראת השבת 'שבת הגדול', על-שם הנס הגדול! כאשר עם-ישראל עוסק בענייני התורה והמצוות במסירות-נפש, בלי להתרשם מכל העולם שמסביב, בדיוק כמו שבני-ישראל במצרים לקחו את השה בלי לחשוש מתגובת המצרים על כך, אז בא הנס הגדול שהעולם עצמו נלחם למען גאולת-ישראל.

את מבינה יקירתי! קרה כאן שינוי שנעשה ביוזמת המצרים שהפכו את טבעם ונלחמו באזרחיהם כדי לשחרר את עם ישראל ולזה קורא האדמו"ר הזקן נס גדול! שכשהאדם משנה את הטבע שלו, יוזם שינוי בהרגליו, זהו נס גדול.

עולם הרגש שלנו כל כך חזק, התאוות, האינטרסים כל כך חזקים ואם נתעלם מכל אלה ונפעל על פי ההיגיון השכלי, זה באמת נס גדול. וזהו המסר הפנימי והעוצמתי של "שבת הגדול". שבכדי לצאת מהמצרים הפרטי שלך, מכל מה שמיצר אותך בכל תחום בחיים - פרנסה, פוריות, זיווג, שלום בית, חינוך הילדים.. את צריכה לחולל שינוי פנימי בעצמך, שינוי הטבע שלך, כזה שיביא לך את הנס!

תשני הרגלים לא טובים, הפכי את הטבע שאליו התרגלת, תתעלי על עצמך, עבדי על רצונות, תאוות, אינטרסים אישיים ושלייליים שלא תמיד נכונים לביתך ולך (ולמרות זאת את מתעקשת עליהם...), תפעלי בהיגיון בריא שישמור על משפחתך היקרה, שישמור על ביתך!

על כל שינוי שתצליחי לחולל בטבעך תזכי לנס גדול מאת השם יתברך! בדוק ומנוסה! את בדיוק עכשיו בשבת הגדול שלפני פסח, והילדים בליל הסדר ישאלו מה נשתנה הלילה הזה ואת בתוך ליבך תעני "אני השתנית!":

מאחלת לך שתזכי לשינוי מהותי לטובה והקב"ה יחולל לך ניסים גדולים!

כותבת לך באהבה רבה!

שבת שלום ופסח כשר ושמח!

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

זוכרים שהקב"ה ניגע את פרעה נגעים גדולים על דבר שרי אשת אברהם. **שואל הרב קוטלר:** מה בכלל הדמיון?? פרעה רשע! שרה צדקת. מובן שיקבל עונש על דבריו. אבל משה רבינו צדיק ובנ"י עובדי ע"ז, רשעים. למה שיקבל צרעת?! איזה ק"ו זה? אלא, הקב"ה אומר למשה, ישעיהו הנביא 'נביא הנחמות', אמר על בני "עם טמא שפתיים" מיד מגיע מלאך ומניח בפיו גחלים בווערות. אתה לא יודע עד כמה אני אוהב את בני ועד כמה יקר לי כל יהודי. עובדי ע"ז במ"ט שערי טומאה בשבילי הוא כמו שרה, ואפילו צדיק גדול ידבר עליהם בשבילי הוא כמו פרעה.. **שבת שלום!**

"את הנגע בעור הבשר" אותיות ראשונות **אהבה**, אפילו הייסורי באהבה. את היסוד הזה של הנהגה באהבה ע"י נגע צרעת, **מסביר הרב שניאור קוטלר** בצורה נפלאה. כשהקב"ה מבקש ממשה ללכת לגאול את ישראל. משה רבינו מהסס, הוא יודע את המצב, העם במ"ט שערי טומאה עובדי ע"ז... אולי לא יאמינו לי. והקב"ה אומר לו הכנס ירך בחיקך, והיא יוצאת מצורעת. הוצאת דיבה על בני. זה עונש קשה למשה רבינו, אבל מה התשובה איך יאמינו? **אומר רש"י:** הראה להם שהקב"ה ניגע אותנו בצרעת על שהוציא דיבה על בני. עכשיו הם מאמינים למשה. למה? **ממשיך רש"י:** ויאמן העם, כי הם

מאור הדרשה המשך מעמוד 1

כעבור כמה חודשים נסע רופא המלך דרך פוזנא ונזכר בחולה היהודי שהרב גילה בעניינו מעורבות כה רבה, בטוח היה שהחולה נפטר זה מכבר, ובכל זאת עלה לביתו לשאול עליו. בני הבית בישרוהו שהחולה התרפא והוא שווה כעת בעבודתו. אם ימתין הרופא מעט, יוכל לפגוש בו. נעתקו המילים מפי הרופא. לבסוף שאל באיזו תרופה טיפלו בו, והשיבוהו: "הרב הביא לכאן עוף, בישלוהו והישקו אותו מן המרק, ואת הנוצות שמרו למשמרת." כשביקש כשהרופא לראות את הנוצות, העיד שאכן זה העוף. ושהרב יכול להשיג בתפילתו מה שמלך לא יכול להשיג עם כל גדודיו!

(אפריון שלמה)

ימצאו את העוף ויצליחו להביאו. כל זאת היו עושים בשביל המלך, אבל בשביל אדם פשוט אין כל עצה". הלך הרופא לדרוך, והגאון נכנס לחדרו. לקח בידו ספר תהילים ושפך נפשו בתחינה לבורא עולם שיזמין לחולה את רפואתו. כל יהודי הוא בן של מלך הראוי לרפואה. עודו מתפלל, ומן התנור נשמע קול שכשוך. ביקש הגאון שיעלו לגג, כי קול בוקע מן הארובה. עלה אחד מבני הבית לגג ומצא ציפור מוזרה מתחבטת בארובה בלי יכולת להיחלץ, נטל את העוף ושב עמו לחדרו של הרב. נהרו פני הגאון, נטל את העוף והלך עמו לבית החולה, הורה לבני הבית לבשל את בשרו ולהגמיע את החולה מן המרק וציוה שאת הנוצות שימרטו מן העוף, ישמרו במקום מוצנע.

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רנ

דיני השהיית תבשיל על האש מערב שבת, והחזרתו על האש בשבת

סימן זה מבאר איך ומתי מותר להניח את הסיר על האש לפני השבת, או להחזירו על האש בשבת. והכל לפי המצוי בזמנינו במטבח שלנו, ולא לפי המציאות שהיתה לשעבר ונתבארה בדברי חז"ל והפוסקים, שהשתמשו בתנורים ובכירות שאינם מצויים בינינו. וכאן נתבאר בקצרה, ובז"ר ובס"ל ביארתי את הדברים באריכות. וכדי להבין את הדברים היטב, אקדים הקדמה קצרה: אסרו חכמים להניח תבשיל מערב שבת על אש גלויה, מחשש שמא יבוא לחתות בגחלים, ויתבאר לקמן סעיף א. אבל בשבת עצמה אסור להניח על אש גלויה בשום אופן, אפילו תבשיל המבושל כל צרכו והוא רותח, מפני שנראה כמבשל בשבת. ובזמנינו שחימום המאכלים נעשה בתוך תנור, או בתוך מיחמית, או על פלטה, או על בל"ך שעל אש הגז, שאין בהם אש גלויה, אלא מכוסה, נחלקו הפוסקים אם יש לחשוש בהם משום נראה כמבשל, מערב שבת או בשבת, וכמו שיתבאר לקמן בעזרת ה'.

דיני השהייה

א אסור להשהות על אש גלויה או על גחלי אש [א] מערב שבת, סיר שיש בו מאכל, אפילו אם הוא מבושל כל צרכו, אם הוא מצטמק ויפה לו, והוא רוצה בתוספת הבישול, גזירה שמא יבוא לחתות בגחלים כדי למהר את בישולו (שו"ע ס"א. וס"ל שם ד"ה מצטמק) [ב]. ויש אומרים שמותר להשהות את הסיר מערב שבת אפילו אם התבשיל שבו התבשל רק כמאכל בן

ודין גז שלנו, יתבאר לקמן הערה י:

[ב] כ"כ מרן שם בדעה הראשונה בסתם. והיא דעת הרמב"ם פ"ג מהלכות שבת הל"ג-ז, שפסק כחכמים:

[א] אפילו כשהקדירה אינה נוגעת בגחלים, כגון שהיא יושבת על החצובה ותחתיה הגחלים. אבל אם הקדירה נוגעת בגחלים, אסור גם משום איסור הטמנה, אע"פ שהיא הטמנה במקצת. עיין שו"ע סוף ס"א, ושת"ז וז"ר סקל"א.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

רוצים לקבל את העלון במייל? שלחו הודעה ל- MaorHaAlon@gmail.com
או חפשו "מאורות השבת" בקבוצות גוגל (google groups)